

liefde tot geestelijk leven gewekt, beantwoordt Hem in wederliefde. Er is evenwel ook eene wederliefde van Gods zijde: eene liefde waarmee de Vader weer de liefde van Zijn kind beantwoordt. Jezus spreekt daarvan in het woord: „zoo iemand Mij liefheeft — Mijn Vader zal hem liefhebben”.

Hier is dus sprake van eene liefde Gods, die op de onze volgt. Het is derhalve duidelijk, dat in dit woord niet bedoeld kan zijn die eeuwige liefde des Vaders met welke Hij de Zijnen heeft liefgehad vóór de grondlegging der wereld; niet die ontfermende zondarsliefde, die uitgaat naar de wereld om zich haar in het Evangelie aan te bieden, uitgaat naar den goddelooze om hem te roepen, te rechtvaardigen en tot Gods kind aan te nemen. Hoe zou van deze liefde gezegd kunnen worden, dat zij op onze liefde volgt? Immers ging zij aan alles vooraf. Zij kwam tot ons niet toen wij reeds discipelen, maar toen wij nog vijanden waren. Die eeuwige, die eerste, die grondliefde is in God eene oorspronkelijke fontein; zij wordt door niets buiten Hem opgewekt; zij is vóór onze liefde. „Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft.”

Wanneer Jezus dus spreekt van eene liefde des Vaders, die op de onze volgt, heeft Hij een andere liefde op het oog. Laat ons durven zeggen: eene latere liefde Gods; eene Vaderliefde, die weer antwoord is op de liefde van Zijn kind; eene wederliefde Gods: „Zoo iemand Mij liefheeft — Mijn Vader zal hem liefhebben”.

* * *

In het heilig huwelijksleven is het kind de vrucht der liefde. Deze ging aan dat kind vooraf, en bracht het voort. Maar wanneer bij het opgroeien, dat kind zijn vader liefheeft en 's vaders geboden bewaart, wanneer het een liefhebbend kind is, — dan wordt in het hart des vaders nieuwe liefde gewekt, dan volgt er latere liefde op de oorspronkelijke; dan, bij het waarnemen van de trekken der aanbankelijkheid en gehoorzaamheid bij zijn kind, golft in het hart des vaders telkens opnieuw de verteederende op. Dat is de tweede liefde des vaders, zijne wederliefde als antwoord op de kinderliefde.

Zóó bij den Heere onzen God.

Zijne liefde ging aan het aanzijn van Zijn kind vooraf, en zij bracht dat kind voort. Gods kind is de vrucht van Gods liefde. Maar wanneer het beeld des Vaders zich bij dat kind ontwikkelt, wanneer dat kind teedere aanbankelijkheid aan God zijn Vader openbaart, in liefde Hem vrees en Zijn Woord bewaart, wanneer het de bede van zijn hart blijkt te zijn: Vader, wat wilt gij, dat ik doen zal? — dan wett als 't ware bij dien Vader nieuwe liefde op; dan wendt God zich tot Zijn liefhebbend kind met nieuwe blijken van Zijn gunst, betuigingen van Zijne trouw en Vaderlijke zorg.

Dat is de wederliefde Gods.

Ook deze wederliefde geschiedt alleen door de bemiddeling van Christus. Christus blijft in alle liefdesverhouding, — de eerste en de latere, — de Middelaar. Gods kind kan zijne liefde tot den Vader alleen gevoelen en betoonen in Christus; „zoo iemand Mij liefheeft”. En God de Vader kan Zijne wederliefde voor dat kind alleen bewijzen in en door Christus; „Mijn Vader zal hem liefhebben”. Ook in de hernieuwde uitlatingen van Zijn gunst aan de Zijnen handelt God als „de Vader van onzen Heere Jezus Christus”; „Mijn Vader”...

* * *

Het behoort de begeerte van den christen te zijn, dat hij van deze wederliefde Gods voortdurend ervaring heeft.

Zeker, het is heerlijk te mogen roemen in de liefde Gods, die ons verkoort, rechtvaardigde en erfenamen maakte des eeuwigen levens. Maar het is niet goed, bij deze eerste liefde en ontferming des Heeren te blijven staan; zoo het kindschap Gods bij ons werkzaam is en bloeit, zal er eene heilige hunkering zijn naar nieuwe uitlatingen der gemeenschap en nabijheid des Vaders. En wanneer deze begeerte bij ons inzonk, is er oorzaak te onderzoeken of de teederheid van het geestelijk leven ook teloor ging.

De ondervinding van Gods wederliefde is eene kostbare zaak in des christens leven; zij betreft den verborgen omgang met den hemelschen Vader. Men meene toch niet, dat ze moet toegeschreven worden aan een gevoelig hart en een gemoedelijken aard; evenmin, dat het leven uit het geloof zulk een liefdesverkeer niet zou behoeven. Het behoort tot de rechte gestalte van het kind Gods, verlangend uit te zien naar den glans van het vriendelijk aangezicht des Vaders. De praktijk van het geestelijk leven, gelijk deze in de Schrift geteekend wordt, kent, na de eerste reddende liefde Gods, vervolgens blijde ontmoetingen met den Heere, ervaringen van Zijne gemeenschap en Vaderlijke verkwikking, onderwijzingen des Geestes; — zij kent de goddelijke wederliefde.

Zoo de christen dan doorgaande van de teekenen dezer liefde verstoken blijft, heeft hij zich wel ernstig daarover te bekommeren; hij mag zich niet gunststellen met de overweging, dat God hem eenmaal met Zijn eerste liefdesbetoon heeft opge-

zoekt; maar hij moet zich afvragen of ook ongeachtte dingen of langzamerhand aangewoende verkeerde toestanden hem van den Heere vervreemd hebben. Want Jezus zegt: „Zoo iemand Mij liefheeft — Mijn Vader zal hem liefhebben”. Dat is de Goddelijke regel.

Zoek onze ziel dan de liefde tot God in Christus te beoefenen, in begeerig uitgaan tot Hem en bewaren van Zijn Woord; — zoo zal de wederliefde Gods ons niet vreemd blijven.

E.

V. A.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

De zonde tegen den Heiligen Geest.

II.

Uit het woord van onzen Heere Jezus Christus in Matth. 12:31 en 32 (= Marcus 3:28-30 en Lukas 12:10) bleek ons, wat we te verstaan hebben onder de zonde tegen den Heiligen Geest, die geen hope op vergeving laat noch in deze noch in de toekomstige eeuw.

Het is niet, gelijk we zagen, elke zonde tegen den Heiligen Geest; want als de zonde bij uitnemendheid tegen dezen dorden Persoon des goddelijken Wezens, wordt ze door Jezus van alle andere uitdrukkelijk onderscheiden.

Het is evenmin het atheïstisch loochenen van het bestaan des Geestes; want niemand neemt er hoorn- en smaadreuen op tegen een, die voor hem niet bestaat.

Maar het is, bij overtuiging van Zijn bestaan en van Zijn goddelijke Majesteit, een welbewust en moedwillig smaden en lasteren van den Geest der heerlijkheid.

We zoeken nu een antwoord op de vraag, wat de reden mag zijn, dat er juist van deze zonde, naar Jezus' woord, geen vergeving is.

„Wie eenig woord (van lastering) zal gesproken hebben tegen den Zoon des menschen”, zal, naar Jezus uitdrukkelijk verzekert — bij berouw en bekeering — nog vergeving ontvangen. En evenzo suldt de Schrift nergens alle hoop op vergeving af voor wie zich schuldig maakte aan godslastering in 't gemeen, al moest hij ook naar Leviticus 24 onder Israél met den dood worden gestraft. Er moet dus wel een reden voor zijn, dat met uitnemendheid van alle andere enkel en alléén de lastering van den Heiligen Geest onherroepelijk brengt onder het vonnis der verdoemenis.

En al noemt de Schrift zelve die reden nu niet met name, ze wijst ons toch wel den weg, waarin we, bij eerbiedig nadenken, het antwoord op dit „waarom?” kunnen vinden.

Natuurlijk kan het niet liggen in een onderscheid van goddelijke Majesteit, dat er tusschen de drie Personen in het heilige Wezen onzes Gods zou bestaan. Als één Wezen en oneindig volmaakt, zijn Vader, Zoon en Heilige Geest van dezelfde Majesteit, en moet daarom ook, zoolang we denken aan God in en op zichzelf, d.w.z. buiten zijn betrekking tot de wereld, elk vergrijp aan één der drie Personen, ons in gelijke mate voor Hem schuldig stellen.

De verklaring moet derhalve elders te zoeken zijn. Ze moet liggen in het onderscheid tusschen de relatie, tusschen de betrekking, waarin de Heere onze God zich als Vader, als Zoon en als Heilige Geest tot ons stelt.

Want zulk een onderscheid is er metterdaad. Reeds in de schepping, en daarom in de gemeene genade, is het er.

De Vader, als de grond en oorzaak aller dingen, schept de Zoon, als het Woord en de Wijsheid Gods; schikt en ordent het geschapene; en de Heilige Geest, als de adem Gods, deelt het leven en de bezieling mee. — Reeds in de schepping, en bijgevolg ook in de onderhouding, nadert God Zijn schepsel dus het dichtst in den Heiligen Geest.

In het werk des Geestes was er eens in de schepping en is er nog voortdurend in de onderhouding en regeering de meest rechtstreekste aanraking tusschen God en Zijn creatuur.

En zoo is het nu ook in de herschepping, in de bijzondere genade.

Van den Vader is de aanbiddelijke Ruad Gods tot onze verlossing, en de beschikking van al wat tot Zijn verwerkelijking behoort; ook de zalving en de overgave Zijns Zoons tot onzen Middelaar. In dit alles is de liefde Gods. Doch komen doet deze liefde eerst tot ons in den Zoon, die als Middelaar in de wereld komt, ons vleesch en bloed aanneemt, onder ons „woont”, ingaat in ons leven, onzen vloek en onze ellende op zich neemt, in Zijn dood en opstanding gemeenschap met ons maakt, en straks, als hij verheerlijkt Hoofd in den hemel, Gods verkoren als Zijn geestelijk lichaam aan zich verbindt.

Doch nog dichter dan in den Zoon nadert ons de liefde Gods in den Heiligen Geest.

Hij dringt door tot het leven onzer ziel. Hij komt tot ons in 't binnenste heilgdom van ons innerlijk wezen. Hij klopt aan de deur van ons hart. Hij werkt aan dat hart in gemeene, zoowel als in zaligmakende werkingen: verlichtend, overtuigend,

bestraffend, verontrustend, manend tot bekeering; en Hij doet dat bij alle menschen, doch inzonderheid bij wie er leven onder het licht der bijzondere openbaring, onder 't licht des Woords, onder de prediking des Evangelies.

Want door het Woord doet Hij op hun zielen uitgaan werkingen, zooals aan wie het Woord niet kennen, vreemd zijn, in verlichting van 't verstand, in prikkeling van de conscientie, in aanbeveling van de verlossing, die in Christus is (Hebr. 6).

En dit alles ondersteunt Hij met het getuigenis, dat Hij van den Christus en Zijn Evangelie doet uitgaan in de openbaring van de verlossing, die in Christus is, in de Kerk des Heeren en bij de enkele geloovigen (Matth. 12:28).

Zoo dringt in den Heiligen Geest de liefde Gods nog dichter en teeder op een zondaar aan dan in het werk van den Vader en den Zoon. Ja, zoo komt het werk van Vader en Zoon in den Heiligen Geest eerst recht tot den mensch. Zoo komen, naar Jezus' Woord (Joh. 14:23) de Vader en de Zoon zelf eerst tot hem.

Dichter dan zóó kunnen ze hem niet naderen. En daaruit nu verklaart het zich, dat het lasteren van den Heiligen Geest het schrikkelijkt vergrijp is waaraan we ons jegens Gods liefde kunnen schuldig maken; dat het moedwillig, in uiterst verzet afwijzen en smadelijk lasteren van den Heiligen Geest, geen hope laat op vergeving. Waar het daartoe kwam, geraakte de vijandschap tegen God tot haar uiterste boosheid, kwam ze tot aan de grens van het duivelsche, en trad een verharding des harten in, die met overgave aan de verharding gestraft wordt, en daarom geen uitzicht laat op berouw en bekeering en op vergeving der zonden. Zoolks een vader en een moeder ten slotte een kind kunnen opgeven en het hart en huis ontzeggen, als hun liefde ook in haar uiterste worsteling en haar teederst betoon weerstaan werd — zóó laat God een zondaar los, die Hem in het uiterst betoon van Zijn gemeene genade in den Heiligen Geest, wettens en willens, onfer smadelijke lastering van Zijn liefde, weerstand en afwees.

We huiveren bij het indenken ervan.

En wie Gods genade in den Geest tot dusver weerstand mag hier huiveren Jezus' Woord is een opgebeven vinger, die hem waarschuwt voor wat ook van zijn weg het schrikkelijkt einde kan zijn.

Maar, aan den anderen kant, late niemand, die er bij huivert zich door den Vorst der duisternis opdringen, dat over hem reeds dit onherroepelijk vonnis zou gesproken zijn. Want die het werkelijk over zich bracht draagt daarvan het teken in een verharding des harten, die zich om zonde noch vergeving meer bekommert, maar, roemend in zijn zonde, met Gods vergeving spelt.

Daarom is het ook ondenkbaar, dat, naar de inzendster, wier vragen we poogden te beantwoorden, zich voorstelt, een mensch, die de zonde tegen den Heiligen Geest bedreef, gebukt zou gaan onder het besef, dat er voor hem geen genade is, en nog minder, dat hij tot schuldbelijdenis zou komen en geen vergeving vinden.

De verharding waartoe hij kwam, sluit dit uit.

Vreeland.

K. FERNHOUT.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Het Geestesleven der Natuurvolken.

Van de hand van den heer Kluij, Herv. predikant te Angeren, verscheen onder bovenstaanden titel een boek, waarop wij in deze rubriek gaarne de aandacht vestigen, omdat de recensiebrink geen voldoende ruimte biedt.

Ongeveer tien jaren geleden werd door den Zendingstudieraad uitgegeven „Animisme en Christendom”, waarin de heer Winckel het geestesleven der heidenen beschreef voor zendingstudiekringen. Het duurde echter niet lang, of het bleek, dat de theorie over den godsdienst der heidenen, daarin uiteengezet, niet geheel met de werkelijkheid overeenstemde. Diepergaand onderzoek leerde met name de zendingen, dat de naam Animisme volstrekt niet den geheelen heidenschen godsdienst dekte, zelfs was het Animisme niet de hoofdtrek; op den voorgrond moest worden gezet wat men onder den naam Dynamisme heeft samengevat.

Is het niet vreemd, dat nu eerst het heidendom in zijn diepten gekend wordt? Waarlijk, men is er niet mee klaar, door te zeggen, dat heidenen afgodendienaren zijn. Voor welke ingewikkelde moeilijkheden gij komt te staan, zoo gij met heidenen in aanraking komt, kan dit boek nu u leeren.

Eerst iets over het uitwendige.

De Z. S. R. heeft het keurig uitgegeven. De vels platen, de aangename druk, de overzichtelijke in-deeling, alles lokt het lezen uit.

Na een Inleiding, waarin de begaafde schrijver met nadruk wijst op de moeilijkheid, om het geestesleven der natuurvolken te leeren kennen, behandelt hij achtereen volgens de drie karakteristieke hoofdtrekken van het heidendom, n.l. het Dynamisme, het Animisme en de Godenleer, om daarna, in twee hoofdstukken er op te wijzen, hoe het

Evangelie bij werkt. In 't waarbij wordt dit a-

Wat wil

„Een dui-sig denken koloniën en woord van verzeerd; dat Ds Kl van oordeel spraken; „lectualistisch heeft zich beperkt, merkelijk „Woord-vol leven”; ma-torug.

Het is e-bewondering Angeren, di-niet alleen den heiden in staat is te onderwij-

Wij kuni-Gemakkel-den schrijv-al word-t om te ven-om alles in het einde-zijn als We-religie syst-deelen, en-afzonderlijk dit boek le-heidenschei-met al zijn

Zeer syn-tuiging van Gereformee-olutie-sta-rijsgewen.

Kluij val-dienst de-oot: „Ook-grepen kun-een object-Gods, als-ziet in de-betgeen G-heeft. En t-Dr. Warner-scheid in-tusschen

Evangelie-kan worde-geestesleve-gelijkwaard-stelling”.

Hiermee-wij het e-verwezen-het Woord

Opmerke-boek niet-ken” spre-hand. Het-grip „heic-Boeddhiste-over deze-schrijver-natuurvolk-de meest-kenner”, e-(de hen or-door haar

Nu, deze-hier ten v-niet tot b-zijn „leven

Wannee-wondert b-boek koos-b.v. Dr A-schrift „H-genoemd

Het ligt-het woors-vangen; r-neemt hij-tesleven;

En hier-heeft ons-heid zijn-Reeds a-stichten.

Westersch-En daaro-ben, hij E-ook daars-beel de m-en het t-dit alles-geen gods

Hiermee-